Оңтүстік Америкаға бір күндік саяхат

- **Оңтүстік Америка** – батыс жарты шардың оңтүстігіндегі құрлық. Жерінің аумағы (аралдарымен қоса есептегенде) 18,28 млн. км². Халқы 340 млн. адам (2000). Солтүстіктен – батыс жарты шардың оңтүстігіндегі құрлық. Жерінің аумағы (аралдарымен қоса есептегенде) 18,28 млн. км². Халқы 340 млн. адам (2000). Солтүстіктен оңтүстікке – батыс жарты шардың оңтүстігіндегі құрлық. Жеріні аумағы (аралдарымен қоса есептегенде) 18,28 млн. км². Халқы 340 млн. адам (2000). Солтүстіктен оңтүстікке қарай 7150 км-ге, батыстан шығысқа қарай 5150 км-ге созылған. Құрлықтың солттүстіктен Кариб теңізімен – батыс жарты шардың оңтүстігіндегі құрлық. Жерінің аумағы (аралдарымен қоса есептегенде) 18,28 млн. км². Халқы 340 млн. адам (2000). Солтүстіктен оңтүстікке қарай 7150 км-ге, батыстан шығысқа қарай 5150 км-ге созылған. Құрлықтың солттүстіктен Кариб теңізімен, батысын Тынық мұхиты – батыс жарты шардың оңтүстігіндегі құрлық. Жеріні аумағы (аралдарымен қоса есептегенде) 18,28 млн. км². Халқы 340 млн. адам (2000). Солтүстіктен оңтүстікке қарай 7150 км-ге, батыстан шығысқа қарай 5150 км-ге созылған. Құрлықтың солттүстіктен Кариб теңізімен, батысын Тынық мұхиты, шығысын Атлант мұхиты – батыс жарты

Жер бедері

Кордильера

Анд таулары

Венесуэланың

Т
Ш
Экв
Кот
кан
ң
та

Кен байлықтары

- Оңтүстік Америка қойнауы кен байлықтарына, әсіресе мысОңтүстік Америка қойнауы кен байлықтарына, әсіресе мыс, темірОңтүстік Америка қойнауы кен байлықтарына, әсіресе мыс, темір, марганецОңтүстік Америка қойнауы кен байлықтарына, әсіресе мыс, темір, марганец, молибденОңтүстік Америка қойнауы кен байлықтарына, әсіресе мыс, темір, марганец, молибден, қалайыОңтүстік Америка қойнауы кен байлықтарына, әсіресе мыс, темір, марганец, молибден, қалайы, полиметалл мен сирек кездесетін метал кендеріне өте бай. Темір кенін өндіруден Бразилия дүние жүзінде 2-орынды, ЧилиОңтүстік Америка қойнауы кен байлықтарына, әсіресе мыс, темір, марганец, молибден, қалайы, полиметалл мен сирек кездесетін метал кендеріне өте бай. Темір кенін өндіруден Бразилия дүние жүзінде 2-

Климаты

- Оңтүстік Америка дүние жүзіндегі ең ылғалды құрлық, әрі жерінің басым бөлігі төменгі ендіктерде орналасқандықтан күн сәулесін де мол алады. Оңтүстік Америка 6 климаттық белдеу деңгейінде орналасқан. Климаттағы өзгерістер әсіресе жауын-шашынның маусымдылығына тікелей тәуелді. Сол себепті құрлық үстінде қысым жыл бойы көршілес мұхит айдындарынан төмен болады да, ауа массалары оның ішінде экваторлық және муссонды-пассаттық циркуляция басым түрде құрлыққа қарай бағытталған. Оңтүстік Американың орографиялық ерекшелігі, яғни батыстағы Анд тау жүйесі құрлықта меридиан бағытында ауа қозғалысының қалыптасуына әсер етеді. Атлант мұхитына қарай жазық жер бедері басым болғандықтан мұхиттың климатқа әсер ету дәрежесі күшейеді. Қаңтар айында құрлықтың басым бөлігі қатты қызады. Ең қатты ыситын жер – Гран-Чако жазығы, ондағы абстракциялық максимум температура 49°С. Суық Перу ағысы шайып өтетін құрлықтың батыс жағалаулық бөлігі шығыспен салыстырғанда әлдеқайда салқын әрі құрғақ болады, бұл Атакама шөлінің қалыптасуына себепші болды. Жауын-шашынның мөлшері мен оның таралуы құрлық бойынша біркелкі емес. Ылғалдың ең көп түсетін жері Колумбияның батысы мен Чилидің оңтүстігі (5000 – 8000 мм), Амазонияның батысы мен оған жалғас жатқан Анд етегі, Гвиана таулы үстіртінің батысы, Бразилия таулы үстіртінің шығыс беткейінде 2000 – 3000 мм және одан да мол, ал құрлықтың қалған бөліктері 1000 – 2000 мм-ге дейін ылғал алады.

Тарихы

- 1498 ж. Х.Колумб Оңтүстік Америка жағалауындағы Ориноко өзенінің атырауы, Пария шығанағы мен түбегі маңына келіп тоқтаған. Америго Веспуччи қатысқан португал экспедициясы 1501 – 1502 ж. құрлықтың солт. жағалауымен жүзіп, оның құрлық екендігін дәлелдеген. 1507 ж. Лотарингия географы М.Вальдземюллер Веспуччи құрметіне оңтүстік құрлықты Америка деп атаған, кейіннен 1541 ж. бұл атау батыстағы екі құрлыққа да берілді. 1515 жылдың соңында испандық Х.Д. Солис Оңтүстік Американың шығыс жағалауын жүзіп өтіп, 1516 ж. Ла-Платаны, кейіннен Уругвай мен Парана өзендерінің төменгі ағысын ашты. 1520 ж. Ф.Магеллан басқарған испан экспедициясы Ла-Платадан Патагонияға дейін жүзіп, Патагония (Магеллан) бұғазы арқылы Тынық мұхитына өтті. Құрлықтың Тынық мұхит жағалауын 1522 – 1558 ж. испандықтар ашты. Оңтүстік Америка табиғатының ғылыми тұрғыдан зерттелуі 1735 – 1743 жылдар аралығында жүргізілген француз және испан Экваторлық экспедициясы көмегімен жүзеге асырылды. Ориноко өзені мен Солтүстік-Батыс және Экваторлық1498 ж. Х.Колумб Оңтүстік Америка жағалауындағы Ориноко өзенінің атырауы, Пария шығанағы мен түбегі маңына келіп тоқтаған. Америго Веспуччи қатысқан португал экспедициясы 1501 – 1502 ж. құрлықтың солт. жағалауымен жүзіп, оның құрлық екендігін дәлелдеген. 1507 ж. Лотарингия географы М.Вальдземюллер Веспуччи құрметіне оңтүстік құрлықты Америка деп атаған, кейіннен 1541 ж. бұл атау батыстағы екі құрлыққа да берілді. 1515 жылдың соңында испандық Х.Д. Солис Оңтүстік Американың шығыс жағалауын жүзіп өтіп, 1516 ж. Ла-Платаны, кейіннен Уругвай мен Парана өзендерінің төменгі ағысын ашты.

Елдері

Мемлекет Және территориясы	Ауданы (км²)	Халқы 2008 жыл	Тығыздығы 1км²-қа
Аргентина	2 766 890	40 677 348	14,3
Боливия	1 098 580	8 857 870	8,1
Бразилия	8 514 877	191 908 598	22,0
Венесуэла	912 050	26 414 815	27,8
Гайана	214 970	770 794	3,6
Колумбия	1 138 910	45 013 674	37,7
Парагвай	406 750	6 347 884	15,6
Перу	1 285 220	27 925 628	21,7
Суринам	163 270	438 144	2,7
Уругвай	176 220	3 477 778	19,4
Фолкленд аралдары	12 173	2 967	0,24
Француз Гвианасы	91 000	209 000	2,1
Чили	756 950	16 454 143	21,1
Эквадор	283 560	13 927 650	47,1
Оңтүстік Георгия және Южные Сандвичевы аралдары	3 093	20	0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Аргентина

Онтүстік Американы

алтын

күміс

Ос
олда
к
ру

1814

1817

Бразилия

- **Бразилия, Бразилия Федеративтік Республикасы** – Оңтүстік Америка – Оңтүстік Америка құрлығының шығыс және орталық бөліктерін алып жатқан мемлекет. Жері – 8,5 млн. км^2. Халқы 189 млн. адам (2007). Халқының этникалық құрамы:ақ нәсілдер – Оңтүстік Америка құрлығының шығыс және орталық бөліктерін алып жатқан мемлекет. Жері – 8,5 млн. км^2. Халқы 189 млн. адам (2007). Халқының этникалық құрамы:ақ нәсілдер – 54,7%, зәңгілер – Оңтүстік Америка құрлығының шығыс және орталық бөліктерін алып жатқан мемлекет. Жері – 8,5 млн. км^2. Халқы 189 млн. адам (2007). Халқының этникалық құрамы:ақ нәсілдер – 54,7%, зәңгілер – 5,89%, мулаттар – Оңтүстік Америка құрлығының шығыс және орталық бөліктерін алып жатқан мемлекет. Жері – 8,5 млн. км^2. Халқы 189 млн. адам (2007). Халқының этникалық құрамы:ақ нәсілдер – 54,7%, зәңгілер – 5,89%, мулаттар – 38,45%. Бұған қоса 3 млн-нан астам иммигранттар – Оңтүстік Америка құрлығының шығыс және орталық бөліктерін алып жатқан мемлекет. Жері – 8,5 млн. км^2. Халқы 189 млн. адам (2007). Халқының этникалық құрамы:ақ

Венесуэла

- Венесуэла[2] — Оңтүстік Америкада орналасқан мемлекет. **Венесуэла**, Венесуэла Республикасы – Оңтүстік Америкада, Венесуэла Республикасы – Оңтүстік Америкада орналасқан мемлекет. Жер аумағы – 912,0 мың км². Халқы – 28 миллион адам (2007). Астанасы –Каракас, Венесуэла Республикасы – Оңтүстік Америкада орналасқан мемлекет. Жер аумағы – 912,0 мың км². Халқы – 28 миллион адам (2007). Астанасы –Каракас. Халқының ұлттық құрамы: 69%-ы метистер, 20%-ы ақ нәсілділер, 9%-ы зәңгілер, 2%-ы үндістер. Ресми тілі – испан тілі, Венесуэла Республикасы – Оңтүстік Америкада орналасқан мемлекет. Жер аумағы – 912,0 мың км². Халқы – 28 миллион адам (2007). Астанасы –Каракас. Халқының ұлттық құрамы: 69%-ы метистер, 20%-ы ақ нәсілділер, 9%-ы зәңгілер, 2%-ы үндістер. Ресми тілі – испан тілі. Тұрғындарының басым көпшілігі – католиктер, Венесуэла Республикасы – Оңтүстік Америкада орналасқан мемлекет. Жер аумағы – 912,0 мың км². Халқы – 28 миллион адам (2007). Астанасы –Каракас. Халқының ұлттық құрамы: 69%-ы метистер, 20%-ы ақ нәсілділер, 9%-ы зәңгілер, 2%-ы үндістер. Ресми тілі – испан тілі. Тұрғындарының басым көпшілігі – католиктер. Елді президент басқарады. Заң шығарушы органы – екі палатадан (сенат және депутаттар жиыны) тұратын Ұлттық конгресс. Венесуэла Кариб теңізі, Венесуэла Республикасы – Оңтүстік Америкада орналасқан мемлекет. Жер аумағы – 912,0 мың км². Халқы – 28 миллион адам (2007). Астанасы –Каракас. Халқының ұлттық құрамы: 69%-ы метистер, 20%-ы ақ нәсілділер, 9%-ы зәңгілер, 2%-ы үндістер. Ресми тілі – испан тілі. Тұрғындарының басым көпшілігі – католиктер. Елді президент басқарады. Заң шығарушы органы – екі палатадан (сенат және депутаттар жиыны) тұратын Ұлттық конгресс. Венесуэла Кариб теңізі жағалауында орналасқан. Елдің орта бөлігінен Ориноко, Венесуэла Республикасы – Оңтүстік Америкада орналасқан мемлекет. Жер аумағы – 912,0 мың км². Халқы – 28 миллион адам (2007). Астанасы –Каракас. Халқының ұлттық құрамы: 69%-ы метистер, 20%-ы ақ нәсілділер, 9%-ы зәңгілер, 2%-ы үндістер. Ресми тілі – испан тілі. Тұрғындарының басым көпшілігі – католиктер. Елді президент басқарады. Заң шығарушы органы – екі палатадан (сенат және депутаттар жиыны) тұратын Ұлттық конгресс. Венесуэла Кариб теңізі жағалауында орналасқан. Елдің орта бөлігінен Ориноко өзені ағады. Оңтүстік-шығысында Гвиана, Венесуэла Республикасы – Оңтүстік Америкада орналасқан мемлекет. Жер аумағы – 912,0 мың км². Халқы – 28 миллион адам (2007). Астанасы –Каракас. Халқының ұлттық құрамы: 69%-ы метистер, 20%-ы ақ нәсілділер, 9%-ы зәңгілер, 2%-ы үндістер. Ресми тілі – испан тілі. Тұрғындарының

Гайана

- **Ұраны**: "One people, one nation, one destiny«
- **Әнұраны**: "Dear Land of Guyana, of Rivers and Plains"

- **Елордасы** (және ең ірі қаласы)(және ең ірі қаласы)Georgetown
- **Ресми тілдері**Ағылшын тілі
- **Халық атауы**Guyanese
- **Үкімет түрі**Republic — PresidentRepublic — PresidentBharrat JagdeoRepublic — PresidentBharrat Jagdeo — Prime MinisterRepublic — PresidentBharrat Jagdeo — Prime MinisterSam Hinds
- **Тәуелсіздік** — from the Құрама Патшалық — from the Құрама ПатшалықMay 26 — from the Құрама ПатшалықMay 26 1966 — from the Құрама ПатшалықMay 26 1966 — RepublicАқпанның 23 — from the Құрама ПатшалықMay 26 1966 — RepublicАқпанның 23 1972
- **Аумағы** — Барлығы214 970 км² (84th)
- **Жұрты** — July 2005 сарап.751,0001 (162nd) — 2002 жұрт санағы751,223
- **Ұлттық ақшасы**Guyanese dollarGuyanese dollar (GYD)
- **Уақыт белдеу(лер)і**(UTC-4)
- **Интернет үйшігі**.gy**Телефон белгілемесі**+592

Колумбия

- **Колумбия Республикасы** (Columbia) – Оңтүстік Американың (Columbia) – Оңтүстік Американың солтүстік-батыс бөлігінде орналасқан мемлекет. Жер көлемі – 1141748 км2. Халқы – 39,3 млн. адам (1999 (Columbia) – Оңтүстік Американың солтүстік-батыс бөлігінде орналасқан мемлекет. Жер көлемі – 1141748 км2. Халқы – 39,3 млн. адам (1999). Тұрғындарының 58%-і метистер, 20%-і еуропалықтар, 14%-і мулаттар, негрлер, үндістер. Қала халқы 73% (1996). Ресми тілі – испан тілі. Тұрғындары христиан дінінің католик тармағын ұстанады. Астанасы – Богота (Columbia) – Оңтүстік Американың солтүстік-батыс бөлігінде орналасқан мемлекет. Жер көлемі – 1141748 км2. Халқы – 39,3 млн. адам (1999). Тұрғындарының 58%-і метистер, 20%-і еуропалықтар, 14%-і мулаттар, негрлер, үндістер. Қала халқы 73% (1996). Ресми тілі – испан тілі. Тұрғындары христиан

Прагвай

- **Парагвай** (ис. *Paraguay*, Үлгі:Lang-gn), ресми атауы – **Парагвай Республикасы** (ис. *República del Paraguay* [reˈpuβlika ðel paɾaˈɣwai] [reˈpuβlika ðel paɾaˈɣwai], Үлгі:Lang-gn [reˈpuβlika ðel paɾaˈɣwai], Үлгі:Lang-gn) — Оңтүстік Американың орталық бөлігінде орналасқан мемлекет.[1] [reˈpuβlika ðel paɾaˈɣwai], Үлгі:Lang-gn) — Оңтүстік Американың орталық бөлігінде орналасқан мемлекет.[1][2]
- Жер аумағы 406,8 мың км². Халқы 5,7 млн. (2001).
- Тұрғындарының басым бөлігі метистер (95%), сонымен бірге испандар, итальяндар, португалдар тұрады.
- Ресми тілі — испан тілі.
- Халқының көпшілігі (90%) христиан дінінің католик тармағын ұстанады.
- Астанасы — Асунсьон қаласы Мемлекет пен үкімет басшысы — Президент.
- Жоғары заң шығарушы органы — екі палаталы парламент (сенат, депутаттар палатасы).
- Әкімшілік жағынан 19 департаментке және астаналық округқа бөлінеді. Ақша бірлігі — гуарани.

Перу

- **Перу, Перу Республикасы**— Оңтүстік Америка құрлығының батыс бөлігінде орналасқан мемлекет. Жер аумағы 1,28 млн. км², астанасы — Лима— Оңтүстік Америка құрлығының батыс бөлігінде орналасқан мемлекет. Жер аумағы 1,28 млн. км², астанасы — Лимақаласы. Халқы 27 млн-ға жуық (2000), 50%-ын — перуліктер (испан тілді метистер, креолдар), 49%-ын үндістер, 1%-ын жапондар мен америкалықтар құрайды. Ресми тіл есебінде испан және жергілікті үндістердің кечуа— Оңтүстік Америка құрлығының батыс бөлігінде орналасқан мемлекет. Жер аумағы 1,28 млн. км², астанасы — Лимақаласы. Халқы 27 млн-ға жуық (2000), 50%-ын — перуліктер (испан тілді метистер, креолдар), 49%-ын үндістер, 1%-ын жапондар мен америкалықтар құрайды. Ресми тіл есебінде испан және жергілікті үндістердің кечуамен аймаратілдері қолданылады. Тұрғындарының 90%-ы — католиктер. Мемлекет басшысы — президент, үкімет басшысы — Министрлер Кеңесінің төрағасы. Жоғары заң шығарушы органы — бір палаталы демократиялық конгресс. Ұлттық мейрамы — Тәуелсіздік күні — 28 шілде (1821). Әкімш. жағынан 24 департамент пен 1 конституц. провинцияға бөлінеді. Ақша бірлігі — жаңа соль. Перу БҰҰ-ның (1945), Америка

Уругвай

- **Елордасы**
  (және ең ірі қаласы)(және ең ірі қаласы) (және ең ірі қаласы) Монтевидео
  34°53′S, 56°10′W
- **Ресми тілдері**Испан тілі
- **Үкімет түрі**РеспубликаРеспублика — ПрезидентРеспублика — ПрезидентХосе МухикаРеспублика — ПрезидентХосе Мухика — Вице-президентРеспублика — ПрезидентХосе Мухика — Вице-президентДанило Астори
- **Тәуелсіздік**БразилияБразилия — DeclaredТамыздың 25Бразилия — DeclaredТамыздың 25 1825Бразилия — DeclaredТамыздың 25 1825 — RecognisedТамыздың 28Бразилия — DeclaredТамыздың 25 1825 — RecognisedТамыздың 28 1828

Чили

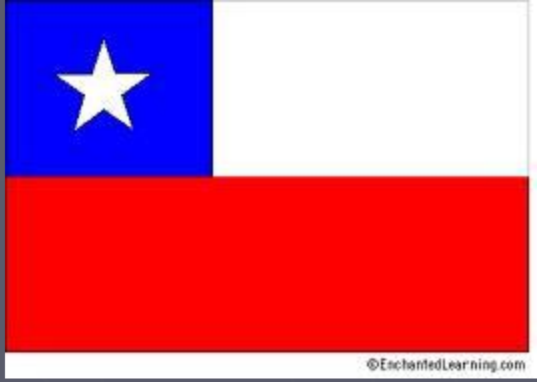

- **Елордасы** (және ең ірі қаласы)(және ең ірі қаласы) (және ең ірі қаласы) Santiago1 33°26′S, 70°40′W
- **Ресми тілдері**Испанша
- **Үкімет түрі**Democratic republicDemocratic republic — PresidentDemocratic republic — PresidentMichelle Bachelet
- **Тәуелсіздік**From SpainFrom Spain — First Nat. Gov. JuntaSeptember 18From Spain — First Nat. Gov. JuntaSeptember 18, 1810From Spain — First Nat. Gov. JuntaSeptember 18, 1810 — DeclaredАқпанның 12From Spain — First Nat. Gov. JuntaSeptember 18, 1810 — DeclaredАқпанның 12, 1818From Spain — First Nat. Gov. JuntaSeptember 18, 1810 — DeclaredАқпанның 12, 1818 — RecognizedApril 25From Spain — First Nat.

Жануарлары

- Жануарлар дүниесі алуан түрлілігімен және эндемизм дәрежесінің жоғарылығымен ерекшеленеді. Орталық Америкамен бірге Неотропиктік фауналық облысқа біріктіріледі. Сүт қоректілерден қалталы тышқандардың 70-тен астам түрі, құмырсқа жегіштің 3 түрі, сауыттылардың 20-дан астам түрі, жалқау аңның 5 түрі, приматтарЖануарлар дүниесі алуан түрлілігімен және эндемизм дәрежесінің жоғарылығымен ерекшеленеді. Орталық Америкамен бірге Неотропиктік фауналық облысқа біріктіріледі. Сүт қоректілерден қалталы тышқандардың 70-тен астам түрі, құмырсқа жегіштің 3 түрі, сауыттылардың 20-дан астам түрі, жалқау аңның 5 түрі, приматтар және ірі жыртқыштардан: қабылан, шибөрі, оцелот, пампа мысығы, пумаЖануарлар дүниесі алуан түрлілігімен және эндемизм дәрежесінің жоғарылығымен ерекшеленеді. Орталық Америкамен бірге Неотропиктік фауналық облысқа біріктіріледі. Сүт қоректілерден қалталы тышқандардың 70-тен астам түрі, құмырсқа жегіштің 3 түрі, сауыттылардың 20-дан астам түрі, жалқау аңның 5 түрі, приматтар және ірі жыртқыштардан: қабылан, шибөрі, оцелот, пампа мысығы, пума, көзілдірікті аю, жалды қасқырЖануарлар дүниесі алуан түрлілігімен және эндемизм дәрежесінің жоғарылығымен ерекшеленеді. Орталық Америкамен бірге Неотропиктік фауналық облысқа біріктіріледі. Сүт қоректілерден қалталы тышқандардың 70-тен астам түрі, құмырсқа жегіштің 3 түрі, сауыттылардың 20-дан астам түрі, жалқау аңның 5 түрі, приматтар және ірі жыртқыштардан: қабылан, шибөрі, оцелот, пампа мысығы, пума, көзілдірікті аю, жалды қасқыр, т.б. тіршілік етеді. Тұяқтылардан тапирдің 3 түрі, пекари, амазона бұғысы кездеседі. Андтың